

AMPUMAHARRASTUSFOORUMI

Ympäristötyöryhmä

4.6.2018

Ympäristönsuojelulakiin on vuodelle 2018 varattu ampumaratoja sivuavia muutoksia. Vuoden alusta tuli voimaan valituslupa KHO:een (YSL 190 §). Toinen muutos - vähäisten ampumaratojen **uusi ilmoitusmenettely** on vielä valmisteilla.

Uusi ilmoitusmenettely – tilanne

Ympäristöministeriön lainsäädäntöohjelmassa keväälle 2018 varattu uuden ilmoitusmenettelyn sisältävä YSL:n muutos on lopullisessa muodossaan julkistamatta. Ilmoitusmenettelyn sisältävä YSL:n muutos ja muutokseen kuuluva **”Liite 4” sisältää luettelon, jossa määritellään ilmoitusmenettelyyn pääsevät ampumaradat**. Tilanne on ampumaratojen kannalta vielä avoinna. Ampumaharrastusfoorumin esitysluonnokseen antama kannanotto **vaikutusperusteisen vähäisyyden määrittelyn** puolesta on otettu huomioon ainakin asian valmisteluvaiheessa. YM:n Anneli Karjalainen esitteli 7.2.2018 hankkeen tiedotustilaisuudessa luettelon, jossa HE-luonnoksen ”pienoiskivääri ja pienoispistooli” oli poistettu kriteeristöstä. Haulikkoammunta ei mahdu ilmoitusmenettelyyn edelleenkään. Laukausmäärä oli edelleen 10 000 ls mutta kaliiperirajaa ei kirjoitettu näkyviin. Odotamme lopullisen HE:n tuloa eduskuntaan. Selkeä vaikutusperusteisuuden käyttöönotto toisi myös pienet haulikkoradat mukaan ilmoitusmenettelyyn.

Ympäristölupavalitusta koskeva menettely muuttui

Vuodenvaihteessa 1.1.2018 tuli voimaan ympäristönsuojelulain muutos, jolla muutettiin Korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittaminen ympäristölupien osalta valituslupaa edellyttäväksi. Valituslupa koskee vain jatkovalitusta Vaasan hallinto-oikeuden antamasta ympäristölupapäätöksestä. KHO tutkii aina valituksen ja sen on myönnettävä valituslupa, jos hallintolainkäyttölaissa mainitut edellytykset täyttyvät. KHO:n valituslupapäätöstä laativaan normaalia päätöskokoonpanoa suppeampaan ryhmään voidaan ottaa tilanteen mukaan asiantuntijoita. Ampumaratojen kohdalla muutos on toivon mukaan myönteinen. Lupien käsittelyaika saattaa lyhentyä – tai sitten ei. Valituslupaan sisältyy yksityiskohtia, joiden vaikutus ratkaistaan päätöksenteossa myöhemmin. Tällainen on esimerkiksi Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus tilanteessa, jossa KHO:een on tehty valitus ja valituslupahakemus. Hallintolainkäyttölain 31 § 3 momentti toteaa, että valituslupa ei estä täytäntöönpanoa. KHO voi kuitenkin kieltää täytäntöönpanon laissa mainituilla edellytyksillä.

Taustaa YSL 190 §:n muutokselle – Eduskunnan valiokuntakannanotot

Eduskunnan lakivaliokunta

Lakivaliokunta katsoi, että valituslupamenettelyn laajentaminen esityksessä tarkoitettuihin asiarajoihin (mm. ympäristölupa) on perusteltu. Esityksen kohteena olevien lakien mukaiset hallintoviranomaisten päätökset on jo tehty virkavastuulla ja hallinnon yleislakien määrittelemässä menet-

telyssä. Lähtökohtana on, että jo ensimmäisen vaiheen päätös on tehty hyvän hallinnon takeita noudattaen.

Ehdotus ei myöskään rajoita asianosaisen oikeutta saattaa valittamalla hallintotuomioistuimen arvioitavaksi hallintopäätösten lainmukaisuus, sillä ehdotettu valituslupajärjestelmän laajennus kohdistuu ainoastaan hallinto-oikeuden päätöksestä valittamiseen (meillä Vaasan hallinto-oikeus).

Jatkovalituksen rajoittamisen merkitystä rajaa asianosaisten kannalta lisäksi se, että korkeimmalla hallinto-oikeudella on hallintolainkäyttölain (586/1996) 13 §:n 2 momentin mukaisesti velvollisuus ottaa valitus käsiteltäväkseen, jos jokin valitusluvan myöntämisen perusteista on käsillä.

Edellä todetun valossa lakivaliokunta katsoo, että esitys on myös oikeusturvanäkökohtien osalta asianmukainen. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että valituslupajärjestelmä mahdollistaa korkeimman hallinto-oikeuden resurssien kohdistamisen niihin asioihin, joiden tutkimista täysimääräisesti toisessa asteessa voidaan pitää tarpeellisena 1) asian oikeuskäytäntöä ohjaavan vaikutuksen, 2) asian käsittelyssä tapahtuneen ilmeisen virheen tai 3) muun painavan syyn vuoksi. (Numerointi th:n)

Asiantuntijajäsenen mukana olo valituslupaa harkittaessa (Lakivaliokunta)

Esityksen mukaan momenttiin lisätään säännös, jonka mukaan ympäristönsuojelulain ja vesilain mukainen valituslupa-asia voidaan ratkaista myös kolmen lainoppineen ja yhden asiantuntijajäsenen kokoonpanossa. Voimassa olevan 6 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesti valituslupaa koskeva asia voidaan käsitellä ja ratkaista kolmen jäsenen kokoonpanossa. Voimassa olevan 3 momentin mukaan valituslupaa koskeva asia voidaan käsitellä ja ratkaista ilman niitä asiantuntijajäseniä, joiden osallistumisesta muutoin ratkaisukokoonpanoon on erikseen säädetty. Esityksen tarkoituksena on näin ollen mahdollistaa se, että ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa valituslupa-asioissa voidaan käyttää tarvittaessa myös asiantuntijajäsentä.

Lakivaliokunta pitää ehdotusta lähtökohtaisesti perusteltuna, sillä esityksessä todetuin tavoin (HE, s. 29) eräissä tilanteissa valituslupahakemus ja valitus saattavat koskea sellaista kysymystä, jonka arviointi edellyttää erityistä tekniikan tai luonnontieteen alan asiantuntemusta.

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Ympäristövaliokunta noudatteli lakivaliokunnan lausunnon linjausta mietinnössään. Valiokunnan puheenjohtaja Satu Hassi ja kolme muuta valiokunnan jäsentä jätti mietintöön vastalauseen. Lakimuutosten hylkäystä perusteltiin mm. eitetyt muutokset aikaan saamalla kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien kaventamisella. Perustuslain 20 §:n kansalaisille antamaa oikeutta osallistua ympäristöään koskevaan päätöksentekoon ei saa kaventaa.

Käsittelyajoista ympäristövaliokunta toteaa lievän pessimistisesti

Ehdotettujen muutosten yhtenä tavoitteena on nopeuttaa asioiden ratkaisemista korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Vuonna 2015 ympäristönsuojeluasioiden keskimääräinen käsittelyaika korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli 13,3 kuukautta. Myös muiden nyt muutettavaksi ehdotettavien lakien mukaisten ympäristöasioiden käsittelyajat ovat olleet lähellä kaikkien valitusasioiden keskimääräistä käsittelyaikaa (12,1 kuukautta). Valituslupa-asiat ratkaistiin vuonna 2015 keskimäärin

9,3 kuukaudessa. Valituslupasäätely nopeuttaa asian käsittelyä korkeimmassa hallinto-oikeudessa erityisesti tapauksissa, joissa valituslupaa ei myönnetä. Valituslupajärjestelmän käyttöön ottamisen vaikutus asian kokonaiskäsittelyaikaan saattaa kuitenkin jäädä melko vähäiseksi.